Nr 112. Kraków, Sobota 8 Marca 1913. Rok XXXII.

NOWA REFORMA

NUMER PORANNY

„Nowa Reforma“ wychodzi dwa razy dziennie.

Numer poranny wychodzi codziennie prócz poniedziałków i dni poświątecznych. — Numer popołudniowy codziennie oprócz niedziel i świąt.

PRENUMERATA WYNOSI:	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
w Krakowie	24 koron	12 koron	6 kor.	2 kor.
w Austro Węgrzech:				
z jednorazową przesyłką poczt.	32 „	16 „	8 „	2 „ 70 h.
z dwurazową „ „	38 „	19 „	9 „ 50 h.	3 „ 20 „
w Państwie Niemieckiem	36 „	18 „	9 „	3 „
w innych państwach	48 „	24 „	12 „	4 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do Administracyi „Nowej Reformy“ w Krakowie. Nr. rach. poczt. Kasy Oszczęd. 857.484.

Redakcya: ul. Jagiellońska 16. Administracya: ul. św. Anny 3. — Telefon Redakcyi i Administracyi Nr 41, dla rozmów zamiejscowych 1572.—Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.

We Lwowie sprzedaż numerów po 6 halerzy: w Biurze dzienników S. Sokołowskiego, ulica Jagiellońska 8 i w Biurze Piehna, ulica Karola Ludwika 9.

Cena numeru 4 hal., z przesyłką pocztową 6 hal.

Prenumeratę przyjmują:

zamiejscową: Administracya „Nowej Reformy“ i wszystkie urzędy pocztowe; miejscową: Administracya „Nowej Reformy“. — Główna trafika w Rynku. — Agencya J. Hopeasa i A. Salomonowej, ul. Szczepańska 9; Biuro dzienników M. Hupczyca, ul. Jagiellońska 7; Trafika w Sukiennicach.

Zamiejscową prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) przyjmują: we Lwowie Biura dzienników: A. Buchstab, ulica Karola Ludwika L. 21. — S. Sokołowski, ulica Jagiellońska 3. — W Jarosławiu A. Amster. — W Tarnowie M. Rockach. — W Wiedniu: Hermann Goldschmied (sprzedaż oddzielnych numerów), I Wollzeile 6. — M. Dukes Nachf., Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu). — R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — H. Schalek (Wollzeile). — W Paryżu Société Mutuelle de Publicité A. Lorette, directeur, Rue Rougemont 4.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy“ za opłatą od miejsca wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 20 h., za każdy następny raz po 15 h. — Nadesłane po 60 h. od wiersza za każdy raz.

Głosy publiczne po 2 kor. od wiersza. Układ tabelaryczny, cyfrowy, skomplikowany, pierwszy raz 40 hal.

Załączniki do „Nowej Reformy“ (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia itp.) przyjmuje się za cenę 2 kor. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 kor. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów.

Niepokojący zwrot w sytuacyi międzynarodowej.

(*Telefonem*).

Wiedeń, 8 marca.

Spodziewana ulga w sytuacyi zagranicznej nie nastąpiła, przeciwnie optymizm, jaki panował od kilku dni, znacznie się nawet osłabił. Rokowania austryacko-rosyjskie żadnych nie uczyniły postępów i nie wydają żadnego rezultatu. Rozbrojenie dotychczas nie nastąpiło, a jeżeli nastąpi, to w każdym razie w rozmiarach skromnych i bez komentarza, świadczącego o jakiemś zbliżeniu między Rosyą a Austryą.

Punkty sporne między obu państwami nie zostały usunięte i grozi nawet zaostrzenie ze względu na możliwy upadek Skutari. Już kapitulacya Janiny wywołała zaostrzenie położenia międzynarodowego, zwłaszcza Włochy oświadczają, iż nie dopuszczą, by Janina dostała się Grecyi, lecz chcą wcielenia tego miasta do przyszłego państwa albańskiego. Wobec tego widoki pośrednictwa mocarstw w sprawie pokoju między Turcyą a państwami bałkańskiemi również się zmniejszyły.

Petersburg, 8 marca.

„Nowoje Wremia“ ogłasza rozmowę z posłem bułgarskim w Paryżu Stanciowem, który oświadczył, iż wszystko, co państwa bałkańskie zdobyły na Turcyi, musi przy nich pozostać. Po podpisaniu pokoju z Turcyą, nastąpi między państwami bałkańskiemi rozdział zdobytych terytoryów. Co do Saloniki, sprawa nie jest jeszcze rozstrzygnięta, ale w żadnym razie miasto to nie będzie międzynarodowe. Granica bułgarska musi pociągnąć się aż do morza Marmara. Co się tyczy konfliktu rumuńsko-bułgarskiego, to na wypadek, gdyby Bułgarya teraz odstąpiła Sylistrye, nie będzie to ostateczne lecz tylko chwilowe.

Petersburg, 8 marca.

„Nowoje Wremia“ występuje gwałtownie przeciwko demobilizacyi i domaga się, aby naprzód rozpoczęły ją Austro-Węgry. Pismo to sądzi zresztą, że Austrya z powodu przykrej sytuacyi gospodarczej będzie do tego prędzej, czy później zniewolona.

„Memorandum“.

(*Telegr. „N. Reformy“*).

Warszawa. Korespondent „Kuryera Porannego“ z Petersburga telegrafuje: Dowiaduję się z wiarygodnego źródła, że Austryi przesłano „memorandum“. Zdecydowano podtrzymać Słowian.

Ćwiczenia rezerwy zapasowej.

(*Tel. „N. Reformy“*).

Wiedeń. Jak donosi „Zeit“, asenterowani w roku ubiegłym do rezerwy zapasowej rekruci, powołani zostaną 1go kwietnia na 10 tygodniowe ćwiczenia wojskowe W tym terminie mają się stawić także rezerwiści zapasowi z dawniejszych roczników.

Demobilizacya Austryi.

(*Tel. „N. Reformy“*).

Budapeszt. „M. Pester Journal“ donosi, iż już w najbliższych dniach ma być rozpuszczonych 17 000 rezerwistów i to nietylko z nad granicy rosyjskiej.

Rokowania pokojowe.

(*Telegr. „N. Reformy“*).

Bukareszt. Obecnie toczą się między mocarstwami rokowania w sprawie bułgarsko-rumuńskiej, a mianowicie w sprawie wyznaczenia miejsca, w którem mają się toczyć obrady. Rząd rumuński proponuje Petersburg. Po rozstrzygnięciu tej kwestyi ma się natychmiast rozpocząć merytoryczna dyskusya w kwestyi spornej.

Belgrad. W kołach opozycyjnych domagają się od rządu, aby odrzucił ofiarowane pośrednictwo mocarstw i prowadził rokowania z Turcyą bezpośrednio.

Sofia. Rząd wręczył zastępcom państw memoryał w sprawie bułgarsko-rumuńskiej.

Rzym. Agencya Stefani donosi z Londynu: Wobec wręczenia przez delegatów bałkańskich konferencyi ambasadorów memoryału, uznaną została nieodzowna konieczność przedsięwzięcia kroków u rządu greckiego w celu umożliwienia zaprowiantowania Valony i okolicy.

Spory sprzymierzeńców.

(*Tel. „N. Reformy“*).

Belgrad. Kilka serbskich dzienników twierdzi, że stanowisko Pasicza jest zachwiane z powodu sporu granicznego z Bułgaryą. Miarodajne koła przeczą temu, wskazując, że sprawa graniczna będzie aktualną dopiero po zawarciu pokoju.

Londyn. Jak wiadomo, władze serbskie wydaliły z Monastyru dyrektora bułgarskiego banku narodowego i biura banku zamknęły. „Times“ donosi z Sofii, iż w Sobraniu domagano się od rządu wyjaśnień z powodu tego przykrego zajścia. — „Times“ donosi dalej z Saloniki, że między Grekami a Bułgarami przychodzi tam i w kilku innych miejscowościach do krwawych bójek. Wojsko bułgarskie ostrzeliwało nawet jeden grecki okręt wojenny. Stosunki w Salonice są wprost nieznośne.

Po wzięciu Janiny.

(*Telegr. „N. Reformy“*.)

Ateny. (Ag. at.). Po podpisaniu protokołu poddania Janiny został generał Soutzo zamianowany gubernatorem miasta i objął zaraz urząd. Wydał on zarządzenia, mające na celu bezpieczeństwo mieszkańców. W południe wmaszeruje do miasta następca tronu na czele dywizyi wojska.

Jeńcy tureccy w Grecyi.

Ateny. Ogólna liczba jeńców tureckich wynosi 100.000. Skarb państwa wydał na ich utrzymanie 5 milionów franków.

Belgrad. Z urzędowego źródła serbskiego zaprzeczają wiadomości o ataku krążownika „Hamidje“ na okręty transportowe greckie. — „Hamidje“ bawi obecnie na wybrzeżu syryjskiem.

Wrzenie w Turcyi.

(*Telegr. „N. Reformy“*.)

Konstantynopol. 30 oficerów armii nad Czataldżą opuściło w ostatnich dniach stanowisko swoje i wyjechało do Konstantynopola. Należą oni do ligi, chcącej pomścić zamordowanie Nazima paszy.

W Stambule rozlepiono na meczetach plakaty, podburzające przeciw rządowi, i także w mieście rozrzucono pisma ulotne tej treści. — Rząd poczynił wielkie środki ostrożności z obawy przed buntem. Z powodu wczorajszego selamliku poczynione były szczególne zarządzenia, ponieważ krążyły pogłoski o zamiarze zamachu na sułtana.

Konstantynopol. Członkowie Ligi oficerskiej wystosowali do sułtana memoryał, w którym mu oświadczają, iż na wypadek, gdyby Mahmut Szefket pasza nie zawarł pokoju korzystniejszego, niż to chciał uczynić Kiamil pasza, zastrzegają sobie zupełną swobodę akcyi.

O kredyt na armię.

(*Telegr. „Nowej Reformy“*.)

Paryż, 8 marca.

Komisya wojskowa izby deputowanych czyni przygotowania do zwalczenia obstrukcyi socyalistycznej przeciw przedłożeniu o kredycie 500 milionów na cele wojskowe. Gdyby nie udało się w krótkiej drodze ustawy wojskowej załatwić, postawiony będzie wniosek przyjęcia całej ustawy en bloc i skrócenia feryi wielkanocnych o kilka dni.

Jubileusz Romanowych.

(*Telegr. „Nowej Reformy“*.)

Paryż. Prezydent Poincare i car Mikołaj zamienili z okazyi trzystoletniego jubileuszu Romanowych serdeczne depesze. Również francuski i rosyjski prezydenci ministrów i ministrowie spraw zagranicznych wymienili depesze.

Berlin. „Localanzeiger“ donosi z Petersburga, iż z twierdzy piotropawłowskiej ani jeden więzień nie został uwolniony z okazyi manifestu carskiego. Wielu emigrantów, którzy spodziewali się ułaskawienia z powodu amnestyi i wrócili do Petersburga, zostało wczoraj aresztowanych.

Maksym Gorkij otrzymał pozwolenie powrotu do Rosyi.

Fałszywa pogłoska o zamachu na cara.

(*Tel. „Nowej Reformy“*).

Petersburg. (Pet. ag. tel) Obiegające w Paryżu pogłoski o zamachu na cara Mikołaja są czystym wymysłem. Onegdajsza uroczystość przeszła w zupełnym porządku i bez żadnego wypadku.

Petersburg. Gdy para carska udawała się wczoraj do soboru kazańskiego na nabożeństwo, jakiś, jak słychać, pensyonowany oficer przełamał szpaler, aby wręczyć carowi petycyę. Owego rzekomego oficera aresztowano. W mieście rozeszła się pogłoska o usiłowanym zamachu na cara.

Walka z sufrażystkami.

(*Telegr. „N. Reformy“*).

Londyn. Utworzyła się tutaj liga antisufrażystyczna, która ma po każdym zamachu sufrażystek wykonać zamach na dom, będący ich własnością.

Izba posłów a Sejm galicyjski.

(*Telefonem.*)

Wiedeń, 8 marca.

Izba posłów odbyła wczoraj ostatnie posiedzenie przed świętami wielkanocnemi. Termin następnego posiedzenia jest nieznany, ale w każdym razie nie odbędzie się ono, jak było pierwotnie zamierzone, 8 kwietnia, lecz o wiele później, może dopiero w drugiej połowie kwietnia, a to ze względu na Sejm galicyjski.

Jak wiadomo, zbiera się we Lwowie 16 marca prawica sejmowa dla formalnego sfinalizowania kompromisu, ułożonego w Wiedniu między stronnictwami polskiemi. Ze względu na to, iż prezes prawicy sejmowej p. Abrahamowicz oświadczył, że we wcześniejszym terminie posiedzenia zwołać nie może, komisya dla sejmowej reformy wyborczej może się zebrać dopiero 17, a Sejm galicyjski najwcześniej 18 marca.

Oficyalne naznaczenie terminu zwołania Sejmu nastąpi w niedzielę po przybyciu marszałka hr. Gołuchowskiego do Wiednia. Przed świętami Sejm galicyjski odbędzie jedno posiedzenie, zaś główna sesya sejmowa odbędzie się dopiero po świętach. Ze względu na wielki materyał prac przygotowawczych dla Sejmu oraz ze względu na reformę wyborczą, obrady potrwają co najmniej do połowy kwietnia, poczem dopiero zbierze się Rada państwa.

Dziś odbędzie się we Lwowie posiedzenie klubu ruskiego dla formalnego zatwierdzenia uchwał, powziętych w Wiedniu przez posłów ruskich w sprawie reformy wyborczej.

Prezydent gabinetu hr. Stuergkh był wczoraj na posłuchaniu u cesarza, dziś zaś, jak już donieśliśmy, przyjęty będzie przez cesarza na audyencyi namiestnik dr Bobrzyński i przy tej sposobności otrzyma on ponownie dowód uznania i zaufania. — Dziś o godz. 5 po południu zbiera się Koło polskie. Na porządku dziennym stoi dyskusya polityczna.

Z Rady państwa.

(*Telefonem*).

Wiedeń. W Izbie posłów przemawiali generalni mowcy pos. Wohlmayer i Biankini, poczem przedłożenie o domokrąstwie odesłano do komisyi przemysłowej. Izba przystąpiła do obrad nad wnioskiem pos. Rienoesla w sprawie uregulowania czasu zamykania sklepów.

Wiedeń. W Izbie posłów w dyskusyi nad wnioskami w sprawie zamykania sklepów w przemyśle handlowym przemawiali pos. Rienoesl, Forstner, Einspinner, Knirsch i Heilinger, poczem obrady przerwano.

Poseł Friedmann prosi przewodniczącego komisyi budżetowej o szybkie zwołanie posiedzenia dla załatwienia normalnego budżetu.

Prezes komisyi budżetowej dr Korytowski oświadczył, że wobec permanencyi komisyi finansowej, do której należy większość komisyi budżetowej, jest rzeczą bardzo trudną myśleć o równoczesnej pracy komisyi budżetowej. Naturalnie będzie się starał uczynić wszystko, co w jego mocy, aby budżet normalny mógł być załatwiony i porozumie się w tej sprawie ze stronnictwami Izby.

Poseł Trylowski wniósł interpelacyę w sprawie awansowania posła Kuryłowicza poza turą radcą wyższego sądu krajowego.

Wiedeń. Izba posłów nie dokończyła na dzisiejszem posiedzeniu dyskusyi nad wnioskiem w sprawie zamykania sklepów. Prezydent Izby zamknął posiedzenie, życząc wesołych świąt i zawiadomił, że termin następnego posiedzenia poda w drodze pisemnej.

Z komisyj.

Wiedeń. W komisyi finansowej przed przejściem do porządku dziennego postawił pos. dr Diamand wniosek o ustanowienie subkomitetu, złożonego z referentów i koreferentów, który ma w przeciągu trzech dni wypracować klucz rozdziału przekazanych na kraje kwot wedle liczby ludności.

Posłowie Freisler i Abrahamowicz sprzeciwiali się temu. Poseł Abrahamowicz oświadczył, że stronnictwo jego zgadza się z tem zastrzeżeniem na klucz rozdziału, że równocześnie nastąpi zniesienie dwóch ostatnich klas podatku domowo-klasowego.

Poseł Diamand stwierdził, że wniosek jego nie ma na celu opóźnienia prac komisyi.

W głosowaniu wniosek posła Diamanda odrzucono 28 głosami przeciw 4, poczem przystąpiono do dalszej dyskusyi szczegółowej nad ustawą o przekazaniach.

Przemawiali poseł Bauchinger, minister Zaleski, posłowie Damm, Budzynowski, Diamand, Łukaszewicz [illegible]ni. Następne posiedzenie dziś.

Wiedeń. Komisya finansowa odroczyła głosowanie nad ustawą o dotacyach na rzecz kraju na dziś i możliwe jest, że komisya dziś ukończy obrady nad całym planem finansowym. Wczoraj odbyły się między stronnictwami narady w sprawie osiągnięcia kompromisu; chodzi bowiem o zreasumowanie kilku uchwał, odnoszących się do podatku osobisto-dochodowego i t. zw. podatku kawalerskiego. Jeżeli porozumienie będzie do dziś w zupełności osiągnięte, odbędzie się dziś także głosowanie nad zreasumowaniem niektórych uchwał poprzednich i w takim razie plan finansowy zostałby już dziś w komisyi całkiem załatwiony, w przeciwnym razie komisya finansowa musiałaby się zebrać jeszcze w przyszłym tygodniu.

Wiedeń. Komisya podatkowa obradowała dziś nad sprawozdaniem subkomitetu o przedłożeniu w sprawie ulg przy podatku domowe klasowym.

Wiedeń. Komisya szkolna wybrała dziś subkomitet dla wniosku o uregulowanie poborów profesorów szkół wyższych. Następnie komisya rozpoczęła dyskusyę szczegółową nad wnioskiem referenta w sprawie inspektorów szkolnych.

Wiedeń. W subkomitecie dla obrad przedwstępnych nad projektem ustawy w sprawie ogólnego zakładu kredytowego dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, pos. Halban zwrócił się przeciwko konstrukcyi ogólnych zakładów kredytowych jako stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Wskazał na połowiczność, jaka z tego wynika. Wytyka specyalnie postanowienie o rękojmi i oświadczył się za formą prawną towarzystw akcyjnych. Do wywodów jego przyłączył się pos. Angerman.

Przedstawiciel rządu, radca ministeryalny Łopuszański podniósł konieczność instytutu centralnego.

Wkońcu przyjęto wniosek pos. Lichta, aby wyznaczyć komitet, składający się z obu referentów, przewodniczącego i posłów Angermana i Einspinera z tem poleceniem, aby komitet zbadał w porozumieniu z rządem zasadnicze kwestye i zdał o nich sprawę. Zasadnicze kwestye te są: 1) forma prawna organizacyi; 2) sposób prowadzenia interesów; 3) zasadnicze postanowienia statutu.

Wiedeń Komisya izbowa dla ustawy o przeniesieniu kompetencyi w sprawach kanałowych z ministerstwa handlu do ministerstwa robót publicznych, wybrała przewodniczącym dra Jaworskiego.

Ulgi dla wychodźców — roboty publiczne.

Wiedeń. Posłowie Diamand, Klemensiewicz i Reger udali się wczoraj do hr. Stürgkha i żalili się na szykany, na jakie robotnicy, udający się na roboty sezonowe do Niemiec, narażeni są na stacyach granicznych Szczakowa, Oświęcim, Dziedzice i Bogumin. — Prezydent ministrów oświadczył, że wydano już przepisy co do ulg dla wychodźców; o ileby ich nie wykonywano, prezydent gabinetu udzieli wskazówek, celem wstrzymania szykan.

Co się tyczy żalów na brak pracy, to hr. Stürgkh zawiadomił, że w ministerstwie robót publicznych czyni się gorączkowe przygotowania do rozdania już w najbliższym czasie robót około wielu budowli i przedsiębiorstw państwowych. W celu przysporzenia ludności pracy i zajęcia, przedsięwzięli wczoraj także inni posłowie starania o rozdanie tych robót, które są przewidziane w budżecie, mimo iż nie uchwalono jeszcze budżetu, a tylko prowizoryum budżetowe.

Akcya związków kolejarzy.

Wiedeń, 8 marca.

Delegaci koalicyi narodowych związków kolejarzy odbywali tu przez dwa dni narady i ukończyli je wczoraj. Z Galicyi wziął w tych obradach udział wiceprezes związku, Krzysztofowicz. Po ukończeniu narad udali się wczoraj delegaci do ministra kolei, aby mu przedstawić szereg życzeń kolejarzy, w pierwszym rzędzie przeprowadzenie rezolucyi uchwalonej przez Izbę posłów w sprawie rozdziału 17 milionów koron między kolejarzy. Minister przyrzekł, że kwota ta będzie stopniowo rozdzielana, z szczególnem uwzględnieniem służby i robotników.

Co się tyczy żalów z powodu czynności komisyi oszczędnościowej, minister oświadczył, że redukcya personalu przeprowadzona będzie stopniowo, nie gwałtownie. W sprawie podwyższenia kwaterunkowego minister dał przychylne przyrzeczenie.

Następnie kolejarze żalili się na utrudnienia co do używania pociągów pospiesznych przez personal kolejowy, zwłaszcza w okręgach kolei galicyjskich. — Minister kolei przyjął te informacye do wiadomości i wyraził zdziwienie, iż w Galicyi istniejące przepisy inaczej się wykonuje, niż w innych krajach; przyrzekł tą sprawą się zająć i zapewnił ścisłe dotrzymanie rozporządzeń ministeryalnych.

Następnie kolejarze udali się do posłów poszczególnych stronnictw, którzy przyrzekli ich sprawy popierać w swoich klubach.

Reforma wyborcza na Węgrzech.

(*Telegr. „N. Reformy“*).

Budapeszt, 8 marca.

Sejm załatwił w dyskusyi szczegółowej przedłożenie o reformie wyborczej. Poprawki postawione odrzucono. — Odrzucono także wniosek o zaprowadzenie prawa głosowania kobiet, — przeciw któremu oświadczył się dr Lukacs, podnosząc, że nie jest on na czasie w obecnych stosunkach, albowiem sprawa wymaga gruntownego przygotowania.

Następne posiedzenie dzisiaj; na porządku dziennym trzecie czytanie przedłożenia o reformie wyborczej.

Budapeszt, 8 marca.

Izba magnatów odbędzie posiedzenie dnia 13 b. m. celem załatwienia przedłożenia o reformie wyborczej.

Centrum przeciw ustawie antypolskiej.

(*Telegr. „Nowej Reformy“*.)

Berlin, 8 marca.

Organ centrum „Germania“ krytykuje ostro nowe przedłożenie antypolskie, wniesione przez rząd w Sejmie pruskim, które jest dalszym ciągiem polityki antypolskiej, której większość narodu niemieckiego nie pochwala. Pismo podnosi niebezpieczeństwo takiej polityki, zwłaszcza w czasie, gdy się apeluje do jedności i ofiarności wszystkich i oświadcza, iż pojednanie z Polakami byłoby także z korzyścią dla rządu, ponieważ przez to zbliżenie sparalizowanoby czynność pewnych radykalnych żywiołów wśród Polaków.

Polacy a centrum.

(*Telegr. „N. Reformy“*).

Bytom. W ciągu dni najbliższych odbędzie się w Kędzierzynie na Górnym Śląsku zebranie celem ostatecznego układu między Polakami a centrowcami w sprawie przyszłych wyborów do Sejmu pruskiego. Ostatni oświadczają, że staną do walki wyborczej o własnych siłach. W razie nie dojścia do skutku kompromisu, centrowcy mogą utracić 14 mandatów, a Polacy zyskać 3 mandaty w okręgu pszczyńsko-rypińskim.

Katastrofa automobilowa.

Kraków, 8 marca.

W ostatniej chwili otrzymujemy wiadomość o katastrofie automobilowej, która wydarzyła się wczoraj wieczorem około godziny 6 na szosie w Glinikach pod Wieliczką.

Według opowiadania naocznego świadka, jednego z uczestników wycieczki automobilowej, przebieg katastrofy był następujący:

Około godziny 4 po południu wyjechało z Krakowa automobilem trzech słuchaczy studyum rolniczego pp. Kamiński, Glinka i Dembowski na wycieczkę w stronę Myślenic. W drodze powrotnej, skierowanej na Wieliczkę, gdy automobil podjeżdżał pod górę w Glinikach, jadący z góry wóz ciężarowy wyminął go tak nieszczęśliwie, że oderwał dyszlem tylne siedzenie automobilu, na którem siedzieli pp. Kamiński i Dembowski. Obydwaj wyrzuceni z ogromną siłą w górę, upadli na ziemię, przyczem p. Kamiński doznał złamania żeber. P. Dembowski wyszedł cało.

Natychmiast wezwano pomocy lekarskiej z Wieliczki; przybył dr Ziembiński, który poranionemu udzielił pierwszej pomocy, a następnie telefonicznie zwrócił się do garażu automobilowego p. Rippera w Krakowie o przysłanie automobilu, celem przewiezienia rannego.

Pomoc nadeszła wkrótce; ofiarę wypadku odwieziono do „Domu zdrowia“ dra Wojciechowskiego przy ulicy Siemiradzkiego l. 1, gdzie oddano go pod opiekę lekarską. — Stan rannego jest bardzo poważny.

Telegramy

z dnia 8 marca.

Pilzno. Prezydentem Izby handlowo-przemysłowej wybrany został [illegible]wnie Houdek.

Londyn. Haki pasza przyjęty został wczoraj przez króla Jerzego. Hakiego paszę przedstawił królowi Grey.

Bilans kolei północnej.

Wiedeń. Rada nadzorcza kolei północnej na dzisiejszem posiedzeniu przyjęła zamknięcie rachunków za rok 1912, według których wraz z zyskiem, pozostałym z poprzedniego roku w wysokości 1,737.820 koron, czysty dochód wynosi 18,756.494 wobec 18.373.704 koron w roku poprzednim. Po odciągnięciu dywidendy per 105 koron od akcyi i resztującej dywidendy 75 koron od całej akcyi, pozostaje 5,670.494 do rozdziału Rady generalnej. Rada nadzorcza przedłoży wniosek Radzie generalnej o wypłatę superdywidendy 52·50 kor. od całej akcyi i o przepisanie 1,758.613 koron na nowy rachunek. — Cała dywidenda wyniesie więc na rok 1912 232·50 koron wobec 227·50 kor. w roku poprzednim. Rada generalna odbędzie się 19 maja.

Z Banku obrotowego.

Wiedeń. Wczoraj odbyło się walne zgromadzenie Banku obrotowego (Verkehrsbank). Z czystego zysku, wynoszącego 4,937.876 K, wydzielono dywidendę 21 K za akcyę. Na nowy rachunek przeniesiono 781.548 K.

Podwyższenie dyskontu bankowego.

Wiedeń. Z Berlina donoszą, że oczekiwane tam jest podwyższenie dyskontu ban-

kowego. — Nie pozostałoby ono bez wpływu także na stosunki w Austryi.

Ospa.

Tryest. Wśród bośniackich emigrantów, którzy tu powrócili na pokładzie parowca Lloydu „Karlsbad“, wydarzyło się 5 wypadków zasłabnięcia na ospę.

Odroczenie parlamentu angielskiego.

Londyn. W Izbie lordów odczytano mowę tronową, odraczającą parlament. Mowa jest bardzo krótką i podnosi, że przy bliskiem ponownem zebraniu się parlamentu, król będzie miał sposobność zwrócenia się do niego w mowie tronowej. Nowa sesya parlamentu rozpoczyna się dnia 10 marca.

Traktat hiszpańsko-francuski.

Paryż. Izba przyjęła prawie jednogłośnie hiszpańsko-francuski traktat w sprawie Marokka.

Epigon kapitana z Köpenick.

(Telegr. „N. Reformy“.)

Berlin. — W Halle nad Salą zaszła nowa köpenikiada. Pewien oszust, przebrany za asesora rządu, przybył do ratusza i zrewidowawszy kasę gminną, zabrał z niej 390 m., celem odesłania ich do kasy rządowej. Później okazało się, że był to oszust.

Kronika.

Kraków, sobota 8 marca.

Kalendarzyk kościelny: Jana Bożego i Beaty.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 6 min. 11; zachód o godz. 5 m. 32, długość dnia godzin 11 min. 21.

Prognoza stacyi meteorologicznej w Wiedniu: Zmiennie bez większych opadów, mierne wiatry.

Teatr miejski imienia Słowackiego: „Taniec czynowników“.

Odczyty:

„Sztuka w Polsce w jej najwybitniejszych objawach“ prof. dr Feliks Kopera w auli I-szej szkoły realnej przy ulicy Studenckiej o godz. 6 wieczorem.

„Wstęp do psychologii“ dr Wacław Radecki w sali przy ulicy Zwierzynieckiej 14 o 7 wieczorem.

Walne zgromadzenie Tow. kolonij wakacyjnych w Kochanowie w domu przy ul. Szlak 3 o 6 wieczór.

Walne zgromadzenie członków wspierających Towarzystwa „Powściągliwość i Praca“ w sali Rady powiatowej przy ul. Pijarskiej 1 o 4 po południu.

Wieczornica w „Sokole“ o godz. 9 wieczorem.

Kinoteatr Towarzystwa Szkoły ludowej (ul. Podwale 6) przedstawienia w dnie powszednie od godz. 4 po południu do 10·30 wieczór W niedziele i święta od godz. 3 do 11 wieczorem.

Wystawa „Rzeźba“ w Towarzystwie Przyjaciół sztuk pięknych (plac Szczepański).

Salon Związku artystów ul. Bracka l. 6, dom „pod Meduzą“ otwarty od godziny 10 do 1 w południe.

Wystawa przemysłowa w domu Towarzystwa technicznego (ul. Straszewskiego l. 28).

Teatr miejski we Lwowie: po poł. „Otello“, wiecz. „Tosca“.

Z Akademii Umiejętności. Posiedzenie wydziału filolog. odbędzie się w poniedziałek d. 10 marca 1913, o godz. 5 wieczorem. Porządek dzienny: 1) Czł. T. Grabowski: Piotr Paweł Wergeryusz na tle literatury luterskiej w Polsce“. 2) Dr M. Szyjkowski: „Myśl Rossa w Polsce“. Następnie odbędzie się posiedzenie ściślejsze.

Posiedzenie wydziału historyczno-filozoficznego odbędzie się we wtorek, dnia 11 marca 1913, o g. 5 wieczorem. Porządek dzienny; 1) Prof. dr Przem. Dąbkowski: „Prawo łaziebne“. Studyum z historyi prawa polskiego. 2) Dr Stanisław Kętrzyński: „O elementach chronologicznych w dokumentach Kazimierza Wielkiego“. Następnie odbędzie się posiedzenie ściślejsze.

II przedstawienie amatorskie w teatrze miejskim. W dniu 12 b. m. powtórzone będzie na ogólne żądanie w teatrze miejskim przedstawienie amatorskie, złożone z I aktu „Romantycznych“ i z pantominy na tle ballady Mickiewicza „Renegat“. Przedstawienie to, wykonane w zeszłym tygodniu po raz pierwszy, odniosło niezwykły sukces. Atrakcyą wieczoru jest, jak wiadomo, pantomina „Renegat“. Wyborna gra amatorów, doskonała reżyserya scen zbiorowych, przepych kostyumów i umiejętnie dobrana muzyka, złożyły się na malowniczą, prawdziwie artystyczną całość. Powtórzenie spektaklu, wywołane żądaniami z wielu stron, odbędzie się również na cel dobroczynny. — Bilety nabywać można w kasie zamawiań (plac Maryacki 9).

Izba inżynierska. W sprawie bliższego omówienia przyszłego statutu Izby, oraz zakresu działania odbędzie się staraniem członków Krakowskiego Towarzystwa technicznego w niedzielę dnia 9 marca o godz. 10 rano w sali obrad Towarzystwa (Straszewskiego 28, II p.) zebranie autoryzowanych techników cywilnych i inżynierów górnictwa Galicyi zachodniej. Zaproszenia rozesłano. Ktoby jednak z braku adresu zaproszenia tego nie otrzymał, zechce łaskawie przybyć, gdyż liczny udział w tej tak ważnej dla naszego stanu sprawie jest nader pożądanym.

Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie odbyło w dniu 5 b. m. zwyczajne posiedzenie pod przewodnictwem prof. St. Ziobrowskiego. Po załatwieniu spraw administracyjnych, przewodniczący zawiadomił o zamianowaniu prezesa Tow. prof. Janczewskiego członkiem honorowym warszawskiego Tow. ogrodniczego. Następnie zakomunikował, iż premie kwiatowe rozdane będą członkom zwyczajnym Tow. w wielkim tygodniu; o dniu będą członkowie listownie zawiadomieni. — Sekretarz sekcyi pszczelniczej zdał sprawę z działalności tejże sekcyi, poczem wygłosił odczyt insp. Pol „O bylinach w ogrodnictwie zdobnem“. Barwny ten wykład objaśniany licznymi obrazami świetlnymi, nagrodzili słuchacze oklaskami. P. Piróg, delegat Tow. ogrodniczego w Łańcucie podziękował Tow. za wydatne popieranie usiłowań Tow. łańcuckiego i przedstawia pracę Tow, łańcuckiego oraz historyę zawiązania Spółki sprzedaży owoców i przeróbki tychże na przetwory owocowe. Posiedzenie zakończono zwykłem rozlosowaniem kwiatów między członków.

Hala „Skrzętności“. Otrzymujemy następujący komunikat: Niedawno zorganizowana przez Panie ze szwalni im. królowej Jadwigi „Skrzętność“, zyskała u publiczności bardzo życzliwe przyjęcie, czego dowodem chętne przysyłanie rozmaitych przedmiotów; szczery udział Pań w tej pracy zbiorowej daje rękojmię rozwoju tej od tak dawna potrzebnej w naszym kraju instytucyi. W najbliższych dniach zostanie otwarta „Hala Skrzętności“, a zarazem rozpocznie się sprzedaż wszelkich nagromadzonych tam przedmiotów.

Wszystkim ofiarodawcom ślemy serdeczne „Bóg zapłać“ i prosimy o dalsze nadsyłanie lub przygotowywanie niepotrzebnych przedmiotów, po które ze stowarzyszenia wydelegowane Panie same zgłaszać się będą. Adres: „Skrzętność“ ul. św. Tomasza, l. 31.

Stowarzyszenie kandydatów adwokackich w Krakowie zwołuje swe walne zebranie na dzień 9 b. m. o godzinie pół do 11 przed południem w sali Izby adwokackiej, ulica Gołębia 6. Wydział Stowarzyszenia uprasza wszystkich kandydatów adwokackich o przybycie.

Sekcya narciarska Akad. Związku sportowego urządza w dniu 9 b. m. wycieczkę narciarską w Gorce. Wyjazd z Krakowa w sobotę 8 b. m. o g. 12 w nocy. Przyjazd do Lasku o g. 5 rano, dnia 9 b. m. (niedziela) wymarsz na Turbacz (1311 m) przez Obidową, granią główną Gorców. Zjazd do Rabki. Powrót do Krakowa o 6 rano dnia 10. — Prowadzi p. W. Majewski, przodownik S. N. Zgłoszenia przyjmuje się i informacyi udziela codz. od 7—8 wiecz. w lokalu A. Z. S., uniwersytet, sala 2 parter.

Zebranie jaroszów. W nadchodzącą niedzielę, t. j. 9 b. m. o godz. 6·30 wieczorem w lokalu kuchni jarskiej „Przyroda“ odbędzie się zebranie jaroszów, na które zaprasza się wszystkich zwolenników jarstwa.

Fałszywy alarm. Wczoraj o godz. 4·45 po południu zawezwano straż pożarną aparatem, umieszczonym na budynku szpitala św. Łazarza, przy ul. Kopernika. Natychmiast wyruszył z koszar 1 pluton straży; na miejscu okazało się, że alarm był fałszywy. Dwóch pijanych, niejaki Wiktor Morawski i Stanisław Ożóg pod wpływem dobrego humoru uderzyli w dzwonek alarmowy, rozbiwszy poprzednio szkło w aparacie telegrafu pożarnego. Za wybryk ten odpowiadać będą przed sądem, któremu policya doniosła o wypadku.

Napad. Wczoraj wieczór o godz. 6·30 napadł niejaki Bernard Bernstein, jak się zdaje, umysłowo chory, na przechodzącego przez ul. św. Józefa na Kazimierzu, subjekta fryzyerskiego, Jana Ludwikowskiego i zranił go nożem w czoło. Głęboką, ale nie niebezpieczną ranę opatrzyło pogotowie ratunkowe. Bernsteina zaaresztowano.

Prawo publiczności. „Wiener Zeitung“ ogłasza: Minister oświaty nadał prawo publiczności na rok szkolny 1912-13 I i II klasie prywatnego gimnazyum realnego Towarzystwa prywatnego realnego gimnazyum w Zakopanem. Dalej nadał minister oświaty prawo publiczności na rok szkolny 1912-13 I—III klasie prywatnego gimnazyum żeńskiego Anny Rachalskiej w Przemyślu, oraz IV—VI klasie żeńskiego liceum tejże właścicielki, udzielając ostatniemu zakładowi prawa odbywania egzaminu dojrzałości i wydawania świadectw dojrzałości, ważnych państwowo.

O przekupstwo. Z Rzeszowa piszą do „Gazety Narodowej“: W poniedziałek zawieszono w czynnościach inspektora szkolnego na okręg rzeszowski dra Falkiewicza. Wskutek doniesienia, przytaczającego szereg dowodów o przekupstwie, zarządzono rewizyę w domu dra Falkiewicza, która trwała od godziny 9 rano do 3-ciej popołudniu i potwierdziła zarzuty. W związku z tą sprawą zasuspendowano również nauczyciela religii mojżeszowej Weckera za pośrednictwo w braniu łapówek. Dr Falkiewicz był przez długi czas inspektorem w Drohobyczu; przed czterema laty został przeniesiony do Rzeszowa. Dalsze dochodzenia w toku.

Uwalnianie więźniów. Pisma warszawskie donoszą: Na zasadzie amnestyi uwolniono z więzienia głównego w Warszawie przeszło 1100 więźniów. Z aresztu policyjnego przy ul. Daniłowiczowskiej 165 aresztowanych. Z aresztu przy ulicy Chmielnej 50.

Jedynie z więzienia śledczego t. zw. Pawiaka i z więzienia mokotowskiego wczoraj więźniów nie uwalniano, gdyż uwalnianie stąd połączone jest z formalnościami sądowemi. — Co do tych więźniów prokuratorya opracowuje spisy, według których w najbliższych dniach więźniowie będą uwalniani.

Pani **Iza Moszczeńska**, znana publicystka, która odsiadywała więzienie za przestępstwo prasowe, została dzisiaj uwolniona.

Mianowania w szkolnictwie. Rada szkolna krajowa przeniosła zastępców nauczycieli w szkołach średnich: Władysława Dzięgla z gimnazyum V w Krakowie do gimnazyum św. Jacka, dra Józefa Lewickiego z filii gimn. w Samborze do gimnazyum św. Anny w Krakowie, Atanazego Warchołę z gimnazyum w Jarosławiu do gimn. w Brzeżanach, Fr. Kubielasa z filii gimn. w Samborze do gimnazyum w Brzozowie, Jana Szczepańskiego z gimnazyum w Brzezanach do gimn. realnego w Łańcucie, dra Wiktora Chrupka z filii gimnazyum św. Jacka w Krakowie do gimn. w Bochni, Andrzeja Lohna z gimn. św. Jacka do gimn. św. Anny w Krakowie, Ryszarda Göttla z gimnazyum św. Anny w Krakowie do filii gimn. św. Jacka, Edwarda Hoszowskiego z gimnazyum III do gimn. V w Krakowie, Witołda Sokołowskiego z gimnazyum I w Rzeszowie do polskiego gimnazyum w Kołomyi, Emeryka Szomogyego z gimnazyum VIII we Lwowie do seminaryum nauczycielskiego męskiego w Kętach.

Rada szkolna krajowa przeniosła zastępcę nauczyciela Józefa Godzienia z seminaryum w Krośnie do seminaryum w Rzeszowie.

LEONIDAS ANDREJEW.

Orzeszek.

Bajeczki nie zupełnie dla dzieci.

Żyła sobie w zielonym lesie prześliczna wiewióreczka i wszyscy ją kochali. I latem wiewióreczka była ruda, a zimą, kiedy wszystko naokół bielało, i ona ubierała się zupełnie biało — taka z niej już była modnisia, strojnisia i pięknisia. I ząbki wiewióreczka miała bialutkie, ostrzuteńkie, cudowne gryzonie, w których orzechy pękały, jak w dziadku do orzechów. Ale, na nieszczęście, wiewióreczka była rozsądna — tak, tak, bardzo rozsądna! — i oto, co z tego wynikło, jakie zmartwienie, jakie nieszczęście: w zielonym lesie do tej pory wszyscy płaczą, kiedy przypomną sobie tę smutną historyę.

Przelatywał nad lasem anioł z białemi skrzydłami i zobaczył swemi bystremi oczami wiewióreczkę i tak mu się spodobała, że postanowił dać wiewióreczce podarunek: poleciał do rajskich ogrodów i zerwał tam złoty orzeszek, taki, jakie bywają tylko na choince na Boże Narodzenie, i przyniósł go wiewióreczce-figlareczce.

— Masz tu orzeszek, miła wiewióreczko — powiedział anioł — zjedz go, proszę, on pochodzi prosto z rajskiego ogrodu.

— Dziękuję panu — odpowiedziała grzecznie wiewióreczka — zjem go potem, kiedy pan odleci.

Anioł z zaufanjem odleciał, a wiewióreczka zaczęła rozmyślać i oto, co wymyśliła: „No, dobrze, ja zjem orzeszek, a dalej co? Nie, lepiej, schowam ja ten rajski orzeszek, a kiedy nadejdzie w mem życiu czarna godzina i trudno mi będzie zdobywać pożywienie, wtedy ja ten orzeszek zjem: trzeba zawsze być rozsądnym, oszczędnym i nierozrzutnym“.

Tak przeszło lat wiele i wiele zim i nieraz wiewióreczkę nęcił złoty orzeszek i nawet płakała ona z chęci zjedzenia go, ale jednak go nie zjadła, — tak, tak, nie zjadła! Ale wreszcie nastąpiły w życiu wiewióreczki czarne dni: zestarzała się, łapki jej pokręcił reumatyzm, łebek drży ze starości i już nie grzeje jej bielutkie futerko, wytarte, oblazłe, zupełnie brzydkie.

— O, teraz to ja zjem swój orzeszek — powiedziała sobie wiewióreczka-staruszeczka, dręczona przez głód, i wydostała z pod suchych liści swój skarb. Wzięła w łapki i zaczęła się nim cieszyć. Pobawiła się trochę i włożyła do buzi — do buzi — ale rozgryść nie mogła: ząbków już nie miała wiewióreczka, — tak, tak, nie miała!

Przelatywał nad białym teraz od śniegu lasem anioł z białemi skrzydłami i widzi: leży pod drzewem, leży pod wielkiem drzewem nieżywa wiewióreczka-staruszka w obdartem futerku i w zmartwiałych łapkach trzyma złoty orzeszek, orzeszek z rajskich ogrodów.

Morał: Kiedy daję ci, Jasiu, orzeszek, to go zaraz, na miejscu zjedz!

Odpowiedzialny redaktor i wydawca:
Michał Konopiński.

Ruch przejezdnych.

Kraków, 7 marca.

HOTEL BELVEDERE, ulica Basztowa, l. 27, w pobliżu dworca kolej. (Pokoje od 2 koron. Łazienki, restauracya i kawiarnia na miejscu): Rudolf Klein z Brzeżnik, Stanisław Wiśniewski z Brzeżan, Aleksander Lechowicz, Jan Kuliński z Zakopanego, Zygmunt Geschwind, Feliks Ryziecki z Wiednia, Karol Pistorius z Ołomuńca, Karol Meyer z Berna, Ryszard Stangler z Mirosławia, Ryszard Hasse z Aue (Saksonia), dr Henryk Awin z Sanoka, Gustaw Grün z Wiednia, Walenty Doujak ze Lwowa, Samuel Landau z Nakła, Franciszek Wojcikiewicz ze Szczawnicy, Leopold Staniszewski ze Lwowa, Henryk Rawski z Czerniowiec, Karol Karbowicz z Granicy, dr Ferdynand Mayer z Poznania, dr Leon Markus z Nagy Kikinda (Węgry), inż. Piotr Lewandowski z Żytomierza, Leopold Sawicki z Przemyśla, inż. Józef Lerski z Wołoczysk, Jan Szczepański z Tarnopola.

Kursa telegraficzne.

Wiedeń, 7 marca. Kursa giełdy wiedeńskiej:

Losy: a) procentowe: Austryac. zakładu kredytowego obl. prc. z r. 1880 3-proc. 280·—, Austryackiego zakładu kredyt. z obl. prc. z r. 1889 3-prc. 250·50, Uregul. Dunaju z 1870 r. 100 złr. 5-prc. 281·50, Węg. Banku hip. po 100 złr. 4-prc. 237·50, Pożyczka serb. prem. po 100 fr. 5 proc. 115·—, b) bezprocentowe: Budapeszteńskie (Basilica) 4 złr. 28·—, Zakł. kred. dla h. i p. po 100 złr. 485·—, Clary złr. 40 m. k. 190·—, Pożyczka m. Lublany 20 złr. 67·—, Czerwonego krzyża austryack. tow. 10 złr. 32·50, Czerwonego krzyża węg. Tow. 5 złr. 32·50, Losy fund. arcyksięcia Rudolfa 10 złr. 78·—, Tureckie oblig. prem. kolei po 400 fr. 225·50, Tureckie oblig. prem. kolei prc. 227·5 , Losy kom. m. Wiednia z 1874 r. 486·—.

Berlin, 7 marca. Austryackie banknoty 84·55. Spirytus —·—.

Paryż, 7 marca. Renta 3-prc. 89·20. Mąka 37·90.

Frankfurt, 7 marca. Austryack. kred. 2[illegible]2·—. Koleje państwowe 153·—. Disconto ·—. Laura —·—.

Berlin, 7 marca. (Zamknięcie giełdy). Nowy [illegible] 418·25, Warszawa krótkie —·—, Wiedeń krótkie [illegible] Austryackie noty 84·5 , Rosyjskie noty 215·00, Amerykańskie noty 419·—, 3% pruskie konsole 75·—, [illegible]skie —·—, 4½ prc. polskie listy zastawne 90·25, Niemiecki bank państwowy 137·50, Austryackie akcye kredytowe 201·75, Berlińskie Towarzystwo handlowe 1[illegible], Diskonto Komandit 189·50, Austryackie koleje pa[illegible] —· , Lombardy 24·—, Kanada Pacific 2 0·—, tureckie 157·25, Hohenlohe 170·—, Phönix 254·6[illegible], Gelsenkirchner 193·25, Hamburg-Ameryka Packetfahrt 148·87, Hansa 306·87, Północny Lloyd 117·87.

Z drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska 10.

Rządca drukarni L. K. Górski.